

кільки виникає потреба в корегуванні того, що було закладено в плановий коефіцієнт на фактичну зміну в закладеній масі та поміняло свою ринкову ціну.

Отримавши розрахункові прогнознi дані на очікуваний період, ми одночасно отримали відповідь на питання – чого найбільш ймовірно необхідно очікувати в плановому році та які умови найбільш сприятливі в перспективі. Завдяки прогнозуванню, оперуючи потрібною інформацією, в межах можливого зменшується рівень невизначеності. Можна сказати, що прогноз – це своєрідне визначення майбутнього з урахуванням досвіду минулого і сучасного.

У цьому зв'язку необхідно також зазначити, що в сучасних умовах вища освіта України зазнає значних змін, особливо із розгортанням інтеграційних процесів, прагненням нашої країни приєднатися до Болонського процесу. Умови фінансування діяльності вищих навчальних закладів потребують комплексного підходу щодо вдосконалення його правового регулювання та встановлення нормативів і реальних джерел забезпечення.

УДК 332.658

Доц. О.В. Майор, канд. екон. наук – УкрДЛТУ

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ

Проведено економічний аналіз функціональної ефективності та фінансового стану державних лісових господарств України та запропоновано шляхи підвищення ефективності діяльності держлісгоспів у сучасних умовах.

Ключові слова: аналіз, фінансовий стан, рентабельність, ефективність.

Doc. O.V. Major – USUFWT

Some problems of effective development of forestries of Ukraine

The economic analysis of functional efficiency and financial state of state forestries of Ukraine is conducted and the ways of increase of efficiency of activity of forestries are offered in modern terms.

Keywords: analysis, financial state, profitability, efficiency.

Постановка проблеми. Державні лісові господарства в загальній системі управління, контролю та організації лісового господарства забезпечують організацію і проведення комплексу лісогосподарських заходів щодо охорони, захисту, використання та відновлення лісових ресурсів.

З реформуванням економічних і господарських відносин у галузях лісового господарства та лісопереробної промисловості, в умовах обмеженого бюджетного фінансування і недостатності власних коштів, основні лісогосподарські заходи, намічені матеріалами лісовпорядкування, не здійснюються в належних обсягах, неповною мірою забезпечується збереження лісів від незаконного вирубування та різного роду лісопорушень. Такий стан ведення лісового господарства не повністю задовольняє основним вимогам чинного природоохоронного законодавства щодо збереження, комплексного та ефективного використання і примноження лісових ресурсів.

Постановка цілей і завдання. З метою виявлення наявних резервів, наявних проблем і тенденцій розвитку лісового господарства та розробки

конкретних рекомендацій і пропозицій, спрямованих на сприяння подальшого ефективного розвитку лісових господарств було проведено комплексний економічний аналіз функціональної ефективності та фінансового стану державних лісогосподарських підприємств Закарпатської області.

Для проведення комплексного економічного аналізу функціональної ефективності та фінансового стану державних лісогосподарських підприємств було зібрано і опрацьовано показники статистичної бухгалтерської, економічної, фінансової й іншої звітності державних лісових господарств Закарпатської області.

Проведене дослідження надало змогу зробити висновок про загалом достатньо високий рівень ефективного ведення фінансово-господарської діяльності державних лісогосподарських підприємств, що пояснюється досить високим професійним рівнем працівників економічних та інших служб.

Водночас, спостерігаються деякі негативні тенденції в розвитку окремих територій та певних показників, які характеризують фінансово-господарський стан державних лісогосподарських підприємств, а саме:

- відсутність системи управлінського аналізу, що не дає змоги здійснювати планування роботи в часі, задовольнити обмін інформацією, оцінювати можливості виконання робіт власними силами, або використання потенціалу підрядчиків;
- неврегульованість постійності права держлісгоспів на використання лісових ресурсів державного значення, необхідність його щорічного підтвердження та залежність цього права від рішень місцевих органів влади;
- правова неврегульованість підстав для отримання з державного бюджету необхідного фінансування, а також порядку його отримання і використання;
- відсутність системи стимулювання якості лісогосподарських заходів;
- обмеженість коштів (державних та власних) для фінансування належного ведення лісового господарства;
- надані у постійне користування лісові ресурси не мають вартісної оцінки, не відображаються в активах балансів і тому не можуть бути гарантом отримання необхідних банківських кредитів, які до того ж переважно на цей час є недоступними для пілотних територій;
- недосконалість організаційної структури;
- орієнтація господарської діяльності переважно на лісозаготівлі. Переробка деревини здійснюється в недостатніх обсягах, а іншими видами діяльності держлісгоспи не займаються;
- наявність обмежень експорту якісної деревини, вільного вибору споживачів та підрядних організацій; адміністративне державне регулювання ціни на дрова паливні для населення і водночас відсутність державних компенсацій втрат від цього регулювання;
- незначне зростання обсягів реалізації продукції поряд зі зниженням темпів інфляції та підвищення прожиткового мінімуму громадян;
- заходи по просуванню продукції держлісгоспів не проводиться;
- близько 70 % основних засобів держлісгоспів є зношеними, що не сприяє їх ефективному використанню;
- значна частка інших операційних витрат (20-30 %), що негативно впливає на отримання прибутку;
- висока частка витрат на оплату послуг підрядних організацій в матеріальних витратах (25-55 %) і водночас невикористання держлісгоспами системи закупівлі цих послуг на тендерній основі для унеможливлення зловживань;

- залежність лісогосподарського виробництва від недостатньо розвинутої сфери послуг підрядних організацій, від їхнього впливу на формування цінової політики на лісопродукцію та вартість підрядних послуг;
- відсутня підтримка в політиці ціноутворення держлісгоспів з боку місцевих органів влади;
- низька питома вага реалізації продукції через лісову біржу;
- зниження питомої ваги бюджетних коштів у фінансуванні держлісгоспів;
- значна частка кредиторської заборгованості (80-90 %) у структурі джерел фінансування господарської діяльності держлісгоспів;
- зниження показників рентабельності держлісгоспів, що є негативною тенденцією;
- фінансовий стан держлісгоспів є задовільним, однак вимагає стабілізації;
- низький рівень оплати праці, інших соціальних пільг для працівників;
- значний рівень безробіття серед сільського працездатного населення – як фактор наявних лісопорушень, нанесення збитків лісовому господарству та тіншового використання лісових ресурсів;
- невідповідність вимог нормативних актів, які регулюють якість підготовки фахівців лісового господарства (лісників, інженерно-технічних працівників) потребам лісогосподарського виробництва; недостатня підготовленість інженерних, економічних і фінансових служб для роботи в ринкових умовах;
- недостатня забезпеченість (чи повна відсутність) підприємств сучасними технічними засобами (розгалуженими лініями зв'язку, локальними та глобальними системами оброблення та передачі інформації, досконалим програмним забезпеченням і службовим автотранспортом);
- недосконалість системи підготовки та перепідготовки кадрів для лісової галузі;
- невідповідність вимог нормативних актів, якими регулюється якість підготовки фахівців лісового господарства, потребам лісогосподарського виробництва.

На підставі перелічених негативних тенденцій можна зробити такі

висновки:

1. Загалом достатньо високий рівень ефективного ведення фінансово-господарської діяльності державних лісогосподарських підприємств, що пояснюється високим професійним рівнем працівників інженерних та економічних служб.
2. Рівень фінансового забезпечення держлісгоспів не є достатнім, особливо при постійному зменшенні бюджетного фінансування.
3. Наявна система ціноутворення на лісопродукцію не відповідає вимогам ринкової економіки.
4. Основний шлях покращення фінансового стану держлісгоспів – інтенсифікація лісового господарства та наросування обсягів виробництва, в тому числі обсягів переробки деревини.
5. Діюча система планування, обліку, звітності та аналізу потребує вдосконалення та приведення до міжнародних стандартів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз дає змогу запропонувати такі рекомендації і пропозиції щодо покращення ефективності розвитку державних лісових господарств та прийняття управлінських рішень:

- необхідно законодавчо розширити можливості власного фінансового забезпечення держлісгоспів, зокрема це стосується політики формування цін на лісогосподарську продукцію, регулювання лісового ринку України, політики кредитування державних лісових господарств;

- правила і методи планування лісокористування повинні бути більш гнучкими та передбачливими;
- зрівноважити темпи зростання фонду оплати праці, обсягів реалізації продукції та витрат;
- збільшити питому вагу у собівартості продукції витрат на оплату праці;
- необхідно переглянути структуру витрат підприємств з метою об'єктивного можливого зменшення матеріальних й інших операційних витрат;
- активно використовувати нефінансові показники в системі управлінського обліку, тобто запровадити статистичний облік із використанням електронних носіїв і вести статистику для внутрішнього користування окремих підприємств, підрозділів підприємств;
- запровадити систему мотивації підвищення продуктивності роботи персоналу й ефективності управлінського обліку, в тому числі заохочення та покарання працівників;
- розвивати інші продуктивні види діяльності, які зможуть забезпечити стабілізацію дохідної частини та максимізації прибутку підприємств (наприклад: розвиток деревообробки, різних видів побічного користування лісу (збір і переробка березового соку, лікарських трав, ягід, грибів), виробництво деревного вугілля, розвиток тваринництва, бджільництва та туризму);
- переглянути та покращити систему підготовки та перепідготовки кадрів для лісової галузі;
- запровадити механізм та заходи для збалансування доходів і видатків держлісгоспів.

Запропоновані заходи створять більш сприятливі умови для покращення господарсько-фінансової діяльності держлісгоспів не тільки Закарпатської області, але й України.

УДК 338.246.2:336.13 *Доц. Т.В. Черничко, канд. екон. наук – Мукачівський технологічний інститут*

РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ ВИТРАТ У СТИМУЛЮВАННІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Проаналізовано теоретичні та практичні підходи стосовно застосування бюджетно-податкового регулювання як складової частини механізму державного регулювання економіки. В основу аналізу покладено не тільки економічні проблеми, а й соціальні, політичні, національні тощо.

Ключові слова: державне регулювання економіки, політика державних витрат, структура державних витрат.

Doc. T.V. Chernichko – Technological Institute of Mukachevo

The role of state expenses in stimulate to economic development

In article the theoretical and practical approaches concerning the application of the budget-fiscal regulation have been analyzed. Not only economical, but also social, political and national problems are assumed as a basis of the analysis.

Keywords: state expenses policy, state expenses structure, tax system.

Проблемі економічного обґрунтування ефективності бюджетно-податкового регулювання присвячені здебільшого зарубіжні наукові дослідження, причому питання розглядається в контексті макроекономічного аналізу. Біль-